

a

25

INFORMES EN
PROFUNDITAT

Aspectes bàsics de la Llei Concursal

01 Introducció

02 Declaració del concurs creditors

03 Administradors concurs

04 Conveni o liquidació

05 Qualificació del concurs

01. Introducció

El concurs de creditors pot afectar persones físiques o jurídiques, sempre que aquestes estiguin en situació d'insolvència (és a dir que no compleixin regularment amb les seves obligacions econòmiques).

La declaració del concurs no és automàtica. Ha de sol·licitar-la la pròpia persona deutora o els seus creditors/es (s'ha de tenir en compte que la llei preveu que poden demanar-la els treballadors/es als quals no se'ls ha pagat el salari els 3 últims mesos).

La declaració de concurs és més favorable si la sol·licita la persona deutora, ja que l'objectiu del concurs serà pagar als creditors/es i, una vegada s'han pagat els deutes, que la persona deutora pugui mantenir la seva activitat de la forma més beneficiosa possible i reprendre-la; a més evitem la possibilitat d'incórrer en el delictes penal de declaració de concurs culpable.

02. Declaració de concurs creditors

Sol·licitud de declaració del concurs

A qui s'aplica la Llei Concursal:

El concurs pot referir-se a qualsevol persona deutora, ja sigui persona física o jurídica.

Quan s'aplica la Llei Concursal:

La causa que activa l'aplicació de la Llei Concursal és bàsicament la insolvència de la persona deutora. La normativa anterior distingia entre la suspensió de pagaments i la fallida, però en l'actualitat ens trobem amb una sola figura: el concurs. L'existència del concurs no es considera de forma automàtica; és a dir, s'ha de declarar de forma expressa. La declaració del concurs sempre procedirà en el supòsit d'insolvència de la persona deutora comú.

En què consisteix la situació d'insolvència:

Es troba en una situació d'insolvència la persona deutora que no pot complir regularment les seves obligacions exigibles. S'entén per obligacions exigibles: les obligacions bàsicament econòmiques que siguin vençudes, líquides i exigibles. És important tenir en compte que la mera existència d'una situació d'insolvència no és suficient perquè la maquinària prevista en la Llei Concursal es posi en funcionament. És necessària una posició activa (bé del deutor mateix, d'un tercer o d'ofici per part de l'Administració de Justícia) perquè davant una situació d'insolvència ja real o prevista es declari el concurs.

Qui pot sol·licitar la declaració de concurs:

La persona deutora si preveu l'existència d'una situació d'insolvència, pot sol·licitar la seva pròpia declaració de concurs.

Els creditors/es, quan hagin intentat executar el deute sobre la persona deutora i no existeixin béns lliures suficients per afrontar la totalitat del deute i en els casos d'incompliment d'alguna de les següents obligacions:

- Incompliment del pagament de les obligacions tributàries exigibles durant els 3 mesos anteriors a la sol·licitud del concurs.
- Incompliment dels pagaments de quotes a la Seguretat Social durant el mateix període.
- Incompliment dels pagaments de salaris i indemnitzacions derivades de les relacions de treball en els últims 3 mesos.

Aquestes tres causes obren la possibilitat directa de sol·licitud de la declaració de concurs a l'administració tributària, l'administració de la Seguretat Social o als treballadors/es.

Existeixen dos tipus de concurs.

Concurs voluntari:

És aquell que ha iniciat de forma voluntària la persona deutora. La persona deutora haurà de sol·licitar la declaració de concurs en els 2 mesos següents a la data en què hagués conegut o hagut de conèixer el seu estat d'insolvència.

La falta de sol·licitud de la declaració de concurs en aquest termini implica la presumpció d'existència d'un concurs culpable. En aquest sentit el Codi Penal estableix que el declarat culpable serà castigat amb pena de presó de 2 a 6 anys i multa de 8 a 24 mesos, quan la situació de crisi econòmica o insolvència sigui causada o agreujada dolosament per la persona deutora o persona que actua en el seu nom.

Quan es considera que la persona deutora coneix o ha de conèixer la seva situació d'insolvència: quan coneix algun dels fets que esmentem a continuació:

- El sobreseïment general en el pagament corrent de les obligacions de la persona deutora.
- L'existència d'embargaments que afectin d'una manera general el patrimoni de la persona deutora.
- L'alçament o la liquidació precipitada o ruïnosa dels seus béns per part del deutor.
- L'incompliment d'alguna de les següents obligacions:
  - > La de pagament d'obligacions tributàries durant els 3 mesos anteriors a la sol·licitud de concurs.
  - > Les de pagament de quotes a la Seguretat Social durant el mateix termini.
  - > La de pagament dels salaris i altres retribucions derivades de les relacions del treball de les 3 últimes mensualitats.

La persona deutora haurà de presentar en l'escrit de sol·licitud si el seu estat d'insolvència és actual o si ho preveu com imminent.

La sol·licitud anirà acompanyada pels documents següents:

- Memòria de la història econòmica i jurídica de la persona deutora, de l'activitat o activitats a les quals s'hagi dedicat durant els 3 últims anys i dels establiments, oficines i explotacions dels quals sigui titular.
- Si la persona deutora fos una persona casada, també indicarà les dades del cònjuge i el règim econòmic del matrimoni.
- Si la persona deutora fos persona jurídica, indicarà la identitat dels socis/sòcies i administradors/es.
- Inventari de béns i drets amb l'estimació del valor real actual.
- Relació de creditors/es, amb la quantia i el venciment dels seus crèdits.

- Si la persona deutora està obligada legalment a dur comptabilitat, també haurà d'adjuntar:
  - › Comptes anuals i informes d'auditoria dels 3 últims exercicis.
  - › Si forma part d'un grup d'empreses, comptes anuals de la resta d'integrants del grup.
- Si la persona deutora en la seva sol·licitud de concurs sol·licita així mateix la liquidació de la persona natural o jurídica, haurà d'acompanyar també una proposta de liquidació.

Concurs necessari:

És el que ha sol·licitat qualsevol dels creditors/es. El creditor haurà de demostrar la seva condició acompanyant documentació que determini l'existència, origen, data, import i situació actual del crèdit.

Estimació judicial de la sol·licitud de concurs

Una vegada presentada la documentació el jutge/essa l'examinarà i estimarà que està completa.

En aquest moment entrarà en marxa el mecanisme de la publicitat registral, per a protegir el tercer de bona fe.

Si la persona deutora és persona natural, s'inscriurà la declaració del concurs i si escau la suspensió de facultats d'administració i disposició en el Registre Civil.

Si la persona deutora fos un subjecte inscrit al Registre Mercantil, s'inscriurà la seva situació de concurs.

Així mateix i com complement també es faran anotacions preventives de declaració de concurs en altres registres relacionats (Registre Propietat, Registre Béns Mobles, etc.).

03. Administració del concurs

Una vegada declarat judicialment el concurs, es procedeix a la fase d'administració del concurs, és a dir, determinar la gestió de la massa patrimonial del concursat per a atendre de forma efectiva els compromisos que es trobessin vigents.

Nomenament d'administradors concursals

L'administració concursal estarà sempre formada per 3 membres, cadascun d'ells d'una procedència professional diferent, que seran nomenats pel jutge/essa mercantil encarregat del concurs.

Estarà formada per un advocat/da i un auditor/a de comptes, economista o titulat mercantil, col·legiats i amb almenys 5 anys d'exercici professional, així com per un creditor no garantit de la massa del concurs.

L'exercici del càrrec per part dels administradors/es concursals ha de regir-se conforme als principis rectors de l'administració d'una societat mercantil. En qualsevol cas, el jutge/essa concursal, podrà en qualsevol moment requerir als administradors/res que informin de l'estat en el qual es troba el concurs. Els administradors/res prendran les decisions per majoria de vots. En cas de discrepància serà el jutge/essa concursal el que decidirà.

Efectes de la declaració del concurs:

Principals efectes sobre la gestió i administració del patrimoni de la persona deutora:

- Si el concurs és voluntari, la persona deutora mantindrà la seva capacitat d'administrar, gestionar i disposar sobre qüestions que afectin el seu patrimoni, quedant sotmès l'exercici de les mateixes a l'autorització o conformitat dels administradors concursals. El motiu és que en tractar-se d'un concurs voluntari existeix ple coneixement per part de la persona deutora de la situació i existeix una manifesta voluntat de canvi.
- Si el concurs és necessari, les facultats d'administració i disposició es lliuren de forma expressa als administradors concursals i s'entenen suspeses les facultats de la persona deutora.

Altres efectes sobre la persona deutora:

- En el cas de les persones físiques, es podran adoptar mesures com intervenir les comunicacions de la persona deutora, obligar-lo a residir en la població del seu domicili, entrada en el domicili de la persona deutora i el seu registre, etc.
- En el cas de persones jurídiques, es podran prendre les mesures anteriors en relació als administradors/es i liquidadors de la societat.

Determinació de massa activa i passiva del concurs

En aquesta fase és fonamental la conservació i administració de la massa activa.

La massa activa està formada pels béns i drets que integren el patrimoni de la persona deutora.

L'objectiu és clar: maximitzar el valor de la massa activa. El principi fonamental és el de conservació de la massa, és a dir, intentar protegir la situació patrimonial del declarat en concurs.

L'objectiu és:

- En cas de conveni (acord per assumir els deutes) que la situació patrimonial de la persona deutora sigui el més òptima possible per afrontar de nou l'activitat, una vegada resolts els problemes als quals ha donat lloc el concurs.
- En cas de liquidació, que la massa a repartir entre els creditors/es tingui el valor més elevat possible.

En aquest cas destacar que, malgrat que la persona deutora no pot disposar lliurement dels béns propis de la massa en el seu benefici, la persona deutora persona física té dret a percebre aliments a càrrec de la massa activa (s'entén per dret d'aliments el dret a percebre tot el que és indispensable per a la manutenció, habitació, vestit i assistència mèdica i en el cas de tenir fills menors d'edat, la seva educació).

La massa passiva està formada per tots els creditors/es

En aquest moment els administradors/es presentaran un informe en el qual analitzen la situació en la qual es troba la persona deutora concursada i adopten les mesures necessàries per a restablir la situació patrimonial de la persona deutora i preservar els interessos dels creditors/es.

L'informe determinarà exactament la massa activa del concurs (béns i drets a disposició) i la massa passiva (creditors/es) i servirà de base per a adoptar el conveni o liquidació que posarà fi al procediment concursal.

Una vegada determinada la massa activa, es realitzaran els béns i drets que la integren i es pagarà als creditors/es; per a això s'efectuarà l'**Inventari de la Massa Activa**.

A continuació es determinarà quins són els creditors/es que tindran dret a rebre, segons els criteris de graduació i privilegi que assenyala la llei, els béns de la massa activa. Una vegada presentats els crèdits per part dels creditors/es, els administradors/es del concurs haurien d'analitzar-los i decidir si els integren en la massa passiva del concurs, establint un ordre per al seu cobrament.

04. Conveni o liquidació

Una vegada determinada la massa activa i passiva i finalitzat el termini d'impugnació, es fixa la fase de conveni o liquidació.

Obertura de conveni

El conveni és un document a través del qual s'intenta donar satisfacció a tots els creditors/es, generant expectatives de cobrament mentre al mateix temps es pretén mantenir l'activitat empresarial i professional de la persona deutora de la forma més beneficiosa possible per a ella.

Una vegada acceptat el conveni, es declara aprovat mitjançant sentència i se li donarà l'oportuna publicitat registral i el conveni serà plenament eficaç i d'obligat compliment.

Per a determinar l'existència del conveni es tindran en compte els següents factors:

- Que la persona deutora no hagi sol·licitat liquidació.
- Que ho determini expressament la Llei.

Per a determinar la liquidació:

- Ho ha d'haver sol·licitat la persona deutora expressament.
- Sol·licitud expressa d'un creditor.
- Casos que ho determini expressament la Llei Concursal.

Liquidació

Encara que l'objectiu fonamental del concurs és restituir el deutor en l'exercici de les seves activitats empresarials al mateix temps que se satisfan els interessos dels creditors/es, pot obrir-se la fase de liquidació de la persona deutora per dues raons:

- Que el propi deutor no desitgi mantenir la seva activitat i sol·liciti la liquidació expressament.
- Que no sigui possible pactar un conveni amb els creditors/es satisfactori per a totes les parts.

L'objectiu final en aquest cas serà el repartiment dels béns i drets de la massa activa entre els creditors/es. En aquest cas no es persegueix (com en el cas de conveni) mantenir l'activitat professional o empresarial de la persona deutora, sinó maximitzar els béns i drets dels quals disposa per a satisfer millor els creditors/es.

En conseqüència, les facultats d'administració i disposició de la persona deutora quedaran ja suspeses.

Per altra banda es produirà el venciment anticipat dels crèdits concursals ajornats i la conversió en diners de qualsevol prestació.

L'objectiu de la liquidació és procedir al repartiment dels béns i drets de la persona deutora a favor dels creditors/es (si la persona deutora és persona jurídica es procedirà a la seva dissolució i liquidació).

05. Qualificació del concurs

Finalment la darrera fase és la qualificació del concurs.

Tenint en compte l'actitud de la persona deutora en tot el procés concursal, es pot qualificar el concurs com:

Concurs culpable:

Si la situació d'insolvència de la persona deutora s'ha agreujat per la seva culpa greu.

Pot fixar-se la inhabilitació entre 2 i 15 anys de la persona deutora per a administrar béns d'altres.

Si se sol·licita la iniciació d'un procés penal (que neix de forma separada, no com a conseqüència de la declaració del concurs), pot ser castigat amb penes de presó de 2 a 6 anys i multa de 8 a 24 mesos.

Concurs fortuït:

Si la situació d'insolvència de la persona deutora no implica la seva culpa.

En aquest cas no existiran conseqüències per al deutor quant a la seva capacitat d'actuació en el tràfic mercantil.

Elaborat per l'Equip de Barcelonanetactiva a partir de les següents fonts d'informació:

- *Llei 22/2003, de 9 de juliol, Concursal.*

© Barcelona Activa SAU SPM, 1998-2009 - Darrera actualització: 30/04/2009

Tot i que s'ha extremat en tot el possible la cura a assegurar l'exactitud i fidelitat d'aquesta informació i de les dades contingudes, Barcelona Activa SAU SPM no pot acceptar cap responsabilitat legal per les conseqüències que es puguin derivar d'accions empreses com resultat de les conclusions que es puguin extreure d'aquest informe.